

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na $\frac{1}{2}$ strani 30 K, na $\frac{1}{3}$ strani 15 K in na $\frac{1}{4}$ strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se wavede vir.

Št. 8. V Ljubljani, 30. aprila 1905. Leto XXII.

Obseg: Poučno potovanje v Švico. — Soseđa Razumnika govedoreja. — Kranjskim vinogradnikom in sadjarjem v pouk. — Kako je vinogradske kole narejati trpežnejše. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Poučno potovanje v Švico.

8. Na Rozenbergu pri Cugu.

Po načrtu smo si morali ta dan ogledati še Theilerjevo posestvo na Rozenbergu pri Cugu.

Zato smo se po obedu takoj odpravili na pot. Po enourni vožnji mimo Talvila, kjer smo morali prestopiti, smo ob štirih popoldne dospeli v Cug, glavno mesto enakoimenovanega kantona. Tukaj sta nas pričakovala predsednik kmetijskega društva, g. Weis, in posestnik na Rozenbergu, g. Theiler.

V prijazni družbi teh mož in g. Schmidta, ki nas je tudi tusem spremljal, smo najprej odšli v pripravljena stanovanja, potem smo si pa ogledali nekatere zanimivosti mesta. Mesto Cug ni veliko — šteje samo 5500 prebivalcev — in leži na gornjem koncu divnega Cuškega jezera. Vzhodno nad mestom se vzdiguje Cuška gora z dvema velikima hoteloma na vrhu, kjer čez poletje prebivajo bogati angleški letoviščarji. Tudi okrog mesta je polno vil za letoviščarje.

V Cugu se mi je prvič ponudila prilika, pokusiti vino, ki nima nič alkohola, toraj nič moči, dasi je napravljeno iz pristnega in dobrega grozdja. To vino je dragoceno, a meni ni ugajalo. Toči se v manjših in večjih butelkah. Napravljeno je po navodilih ravnatelja državnega poskušališča v Vedensvilu, g. Müller-Thurgau, in sicer s pasteriziranjem in steriliziranjem grozdnega soka. To brezalkoholno vino ima okus po sirovem grozdnem soku, je nekam omedlno in se laže pije, če se pomeša s kisló vodo. Posebne prihodnjosti menda ne bo imelo.

Točno ob šestih smo se izletniki zopet zbrali in peš odšli proti Rozenbergu, ki leži dobrih 10 minut

vzhodno od mesta. Rozenberg je majhen grič na vznožju Cuške gore. Z Rozenberga je najlepši razgled po vsi okolici: na jezero, na mesto in na sosednje kraje, n. pr. na Kam (Cham), kjer je svetovnoznana tvornica za zgoščevanje mleka itd. Na prvi pogled se opazi, da so gospodarske razmere ob Cuškem jezeru čisto podobne razmeram na levem bregu Curiškega jezera. Kamor človek pogleda, ne vidi drugega kakor same sadne vrtove. Okolica je čisto travnata in nasajena s tepkami in z jablanami. Travníštvo in živinoreja z mlekárstvom, to sta tudi tukaj najvažnejši gospodarski panogi.

Theilerjev dom je znana gostilna. Pred hišo so lepi cvetični nasadi z verando in z lopami za goste, ki se posebno ob nedeljah popoldne radi zbirajo „na Rozenbergu“. Tudi za tujce je več sob pripravljenih.

Zanimalo nas je seveda predvsem Theilerjevo posestvo, ki leži okoli griča in meri vsega skupaj 19 oralov (10:80 ha). Posestvo je lepo zloženo — kar smo našli sploh povsod v Švici, koder smo hodili — in se razteza deloma tudi po sosednjem bregu navzgor. To posest je g. Theiler kupil pred 18 leti za 36.000 K našega denarja; danes ga ceni na 56.000 K.

Njegov prednik se je pečal še s pridelovanjem žita in je v hlevu redil komaj 5 glav živine. Theiler je pa poljedelstvo popolnoma opustil in se je poprijel samega travništva. Danes ima v hlevu po 14 glav živine! Edini pridelek, ki je g. Theiler zanj pustil še eno njivo, je krompir, ki ga sadi za domačo rabo.

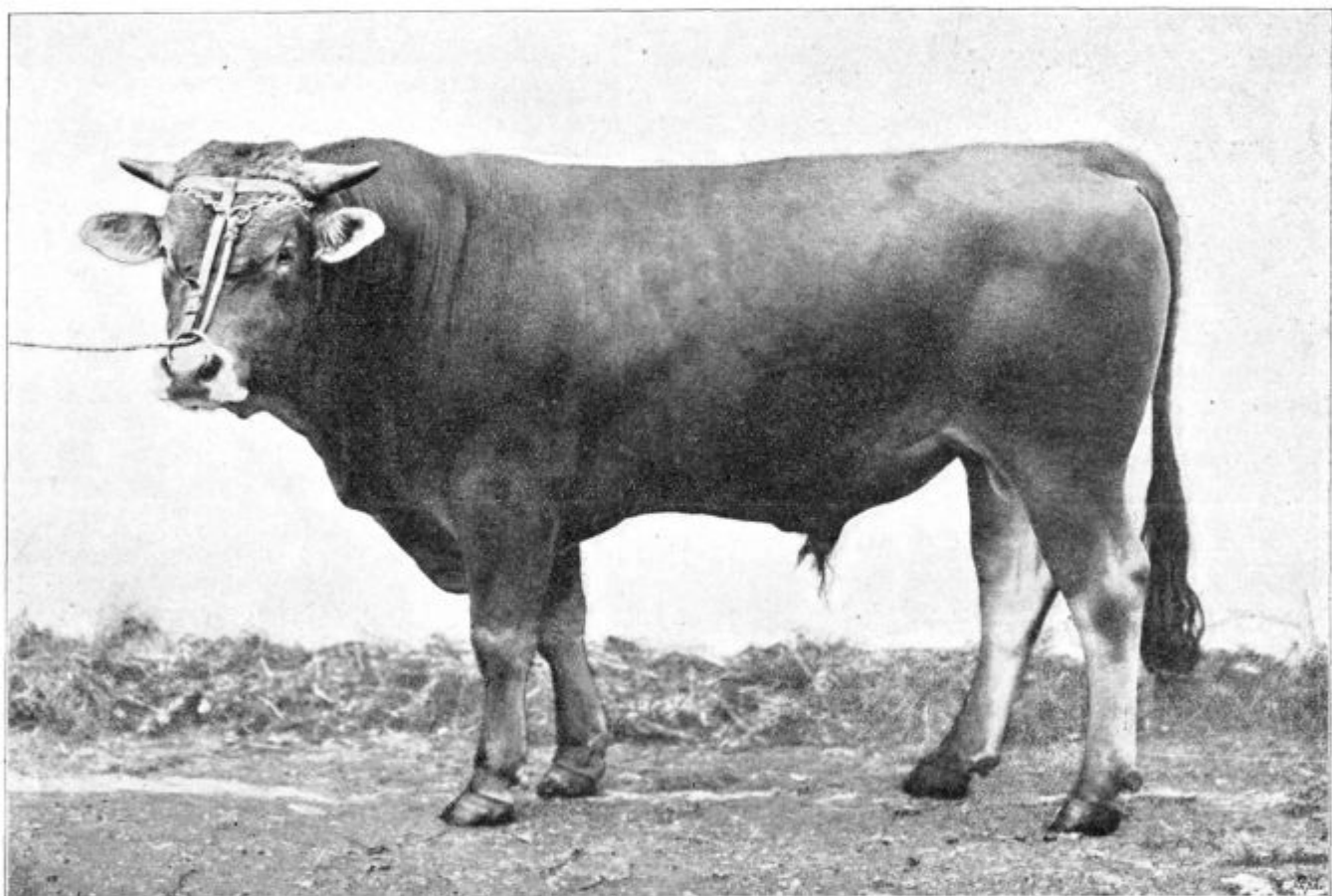
G. Theiler se peča z rejo molznih krav. Mleko prodaja v cuško mlekarno. Razentega je pri njem znana postaja za rejo bikov. Vse živali, ki smo jih videli v njegovem hlevu, so bile rjavega šviškega plemena in so se vseskozi odlikovale po svoji velikosti, po lepi

rasti, dobri reji in skrbni čěji. Pod. 36. kaže bika Arija domače Theilerjeve reje, starega 2½ leta. Ta slika bi utegnila cenj. čitatelje zanimati tudi zaradi načina, kako se biku nosni obroček priveže na jermen, da mu ne dela ovir pri žrenju in da se lahko prijema in laže kroti.

Posebno skrb obrača Theiler na napravljjanje dobre gnojnice, kar so nam pričale cele vreče gipsa in superfosfata, ki smo jih videli pod hlevskim napuščem. Superfosfat dodaja gnojnici, gips pa gnoju. Stem dobiva gnojnico, ki ni bogata le na dušiku in kaliju, ampak ima v sebi tudi potrebno fosforovo kislino, dočim mu gips ohranjuje dušik v gnoju, ki sicer jako rad uhaja v podobi hlapnega amoniaka. Kolika skrb se tu obrača na gnoj in gnojnico! — In pri nas??

mogoče velika, dočim so stene vse čedno pobeljene.

Iz moštarnarje smo stopili še v čebelnjak. Kakor znano, se čebelarstvo v Švici goji z velikim veseljem. In kako tudi ne! Saj je med nekako narodno živilo, ki je jako cenjeno, kamor prideš. V boljnih hišah in v gostilnah ti ga prineso na mizo, kadar sedeš k zajutreku. Pa ne samo medu ti prineso h kavi, ampak tudi presnega masla, sira in običajno tudi češnjevce (češnjevce omake), tako da se lahko že za zajutek nasladiš in naješ, če ti diše take stvari. Čebelarstvo pa ni važno samo zaradi potrebnega in dragocenega medu, ampak se močno ceni tudi zaradi sadjarstva, ki v zvezi s čebelarstvom najbolje uspeva. In prav Theilerjev dom je duševno središče za vse šviško čebelarstvo. Na Rozenbergu se vsako leto šviški čebelarji zbirajo k

Podoba 36. Bik „Ari“ z jermenjem za nosni obroček.

Solnce je že zatonilo za šviškimi gorami, ko smo zapuščali hlev in gnojnišče, ali z ogledovanjem posestva še nismo bili pri koncu. Ogledati smo morali še moštarno in čebelnjak. G. Theiler je vnet sadjar in prideluje na svojem posestvu toliko jabolč in tepek, da je prav to leto zgradil posebno moštarno in jo sedanjim razmeram primerno opravil. Njegova moštarna je prtilična stavba z velikim in svetlim prostorom za spravljanje in stiskanje sadja in za kipenje mošta. Poleg velike hidravlične stiskalnice je umeščen mogočen kipelni sod, ki drži 120 hl. Vsa ta oprava je čisto nova, kakor tudi sadni mlin. Sadni mošt napravlja na ta način kakor ga delajo v zadružni kleti v Vedensvilu. Iz 100 kg hrušek dobiva po 65 kg mošta, iz 100 kg jabolč po 55 kg. Mošt ima povprek 5,9% alkohola v sebi. — Tla v moštarni so betonirana, da je snaga kolikor

skupnemu posvetovanju in pospeševanju te važne kmetijske stroke. Kakor smo izvedeli, deluje za povzdigo čebelarstva v Švici najbolj „društvo švicarskih čebelarjev“, ki ima svoj sedež na Rozenbergu v hiši g. Theilerja, ki je sam med najboljšimi čebelarji v deželi in glavna moč tega društva. V hiši g. Theilerja se nahaja tudi velik „čebelarški muzej“, edini muzej, ki ga imamo v Evropi za čebelarstvo. Ta muzej je ustanovilo društvo šviških čebelarjev, ki šteje že 41 podružnic. V tem muzeju so najrazličnejše čebelarke zanimivosti in potrebščine, zato ga čimdalje bolj obiskujejo domači in tuji čebelarji. Tudi mi smo si ogledali ta muzej, le škoda, da nismo imeli več časa zato.

Gospod Theiler nam je pred čebelnjakom marsikaj zanimivega povedal iz šviškega čebelarstva. Ta prekoristna gospodarska panoga napreduje v Švici vedno

boljinbolj. Posebno močno se je poprijemajo gorati kantoni. Po štetju l. 1901. ima Švica 242.544 panjev; samo kanton Bern jih ima 41.183. Theilerjev čebelnjak ima 150 panjev, ki dajejo povprek po 5 kg medu na leto. Kakor je g. Theiler pravil, so se v Švici preskušale že razne čebele, tudi kranjske. A najboljše čebele za med so domače čebele. Zato se čebelarji povsodi vračajo nazaj k domačim čebelam, ki jih zboljšujejo s skrbnim odbiranjem matic in trotov iz dobrih panjev. Ustanovile so se v ta namen po raznih krajih tudi že plemenske postaje. Tako upajo švicarski čebelarji doseči najugodnejših uspehov.

Mrak je že legel na zemljo, ko smo odhajali iz vrta in končali prvi dan izleta v Švici. Dosti smo videli ta dan, za kar se imamo zahvaliti posebno g. Sahmidu, ki nas je vodil. Nekaj izletnikov nas je ostalo na Rozenbergu, drugi so pa odšli nazaj v Cug, da tam prenočujejo.

Doživeli smo pa ta večer še nekaj na Rozenbergu, kar moram povedati, ker utegne zanimati naše živinorejce. Ko smo sedeli v prijateljskem razgovoru pri večerji, stopi v hišo preprost kmetovalec, golorok, v telovniku in v čedni beli srajci. Mož je prisedel k mizi, kjer je že nekaj časa sedel neki inženir iz mesta. Vnel se je med obema takoj živahen razgovor, tako da sem se čudil temu neprisljenu in prijaznemu občevanju. Vprašal sem zaraditega g. Theilerja, kdo je prišlec. Povedal mi je, da je kmetški gospodar, ki je dobre 3 ure daleč prignal svojo kravo k biku. Mož bo tukaj večerjal in prenočeval, jutri zjutraj bo pa kravo zopet nazaj gnal. Za junčevino bo plačal 5 K. — Tako je odgovoril g. Theiler in pristavil, da je v Švici tako neprisljeno občevanje med izobraženci in šviškimi gospodarji, kakršnemu smo bili tukaj priča, sploh običajno.

Tri ure hoda k biku, 5 K junčevine, stroški za večerjo in prenočevanje! Zakaj si napravljajo šviški gospodarji taka pota in take stroške, ko imajo bliže dosti plemenjakov?

So pač zavedni živinorejci, ki vedo vse drugače ceniti vrednost dobrih bikov, kakor vidimo to po naših krajih! Pri nas se gleda najbolj na to, da je junčevina kolikor mogoče nizka. Švicarji ne gledajo na junčevino, ampak na vrednost bika. In to je prav! Le na ta način je mogoče res kaj uspešnega doseči!

Soseda Razumnika govedoreja.

(Dalje).

VII. Kužno izvrgovanje krav, povzročeno po biku.

„Sedaj šele pride težko delo,“ pravi živinozdravnik smeje ter kazaje na bika, ki ni bil nič kaj dobre volje. Tuji ljudje v hlevu, govorjenje in hoja po hlevu, vse to mu ni prijalo.

„Ne pojde,“ odgovori Kopitar; „bik ni ravno krotak in nam bo dal opraviti. Ali je vsekako potrebno, da tudi bika izbrizgamo?“

„To bi bila velika napaka, če bi bika ne izbrizgali,“ odvrne živinozdravnik. „Saj niti ne vemo, če sploh ni bik vzrok okuženja krav v tem hlevu. Saj ni neobhodno potrebno, da kužnina pride iz tal v kravja rodila. Ravno tako jo mogoče, da je bil bik okužen in da je potem pri plemenjenju on okuževal krave. Ali so bile krave, ki so izvrgle, vse ubrejene od tega bika?“

Kopitar je nekoliko pomislil, in potem je dejal:

„Da, tako je. Vse tri krave, ki so sedaj tam v ovčjem hlevu, je ta bik ubrejal.“

„Odkod pa imate tega zlovoljnega bika?“ vpraša živinozdravnik, ki je že nemiren postajal vsled neprestanega bikovega tuljenja.

„Bika imam od svojega svaka, tamkaj iz Studenega.“

„Tako, iz Studenega?“ vpraša zategnjeno živinozdravnik.

„Saj so imeli v tamkajšnjem graščinskem hlevu 2 leti kužno izvrgovanje krav.“

„Od tam je moj bik!“ pojasnjuje Kopitar. „Graščinski oskrbnik je moj svak!“

„Potem mislim, da imam prav, če trdim, da je tale bik vzrok vsi nesreči v vašem hlevu. Izkušnja uči, da se ravno z biki dostikrat ta kuga zatrosi. Če naj nezgodo tukaj zatremo, moramo najprej tega tulečega mogočnika vzeti v delo, če mu bo prav ali ne.“

„To ne pojde; gotovo se pripeti nesreča,“ jadicuje Kopitar.

„Zakaj neki!“ odvrne smeje živinozdravnik. „Bika že ukrotimo. Prinesite močnih vrvi in bika dobro privežite za glavo.“

Spomočejo hlapcev so bika dobro za glavo privezali.

Ko je pa živinozdravnik cevko svoje brizgalnice hotel vtekniti v nožnico scala, je žival z zadnjima nogama tako semintja skakala, da bi ga bila kmalu pohodila.

„Saj sem dejal, da ne pojde,“ pravi Kopitar. „Ta bik ni krotko tele, temveč divja, močna žival.“

„Ga že ukrotimo, naj bo divji, kakor hoče,“ odgovori živinozdravnik. „Prinesite sveder, ki vrta luknje, velike kakor goldinarski tolar!“

Začuden je gledal in poslušal Kopitar.

„Vendar ne mislite bika navrtati?“ vpraša jecljaje.

„Bika ne, pač pa v tole desko hočem zvrtni luknjo, da bom mogel skoz njo potegniti vrv!“ odgovori smeje živinozdravnik, ki ga je Kopitarjevo čudenje zabavalo. Tudi Razumnik se je smejal.

Prinesli so sveder ter izvrtali luknjo v paž. K jaslim so privezali vrv, jo potegnili okol prs, trebuha in beder bika in so jo vteknili skoz luknjo. Če se je vrv nategnila, pa je bil bik na steno pritisnjen, da ni mogel več skakati (glej pod. 17. v 4. št. „Kmetovalca“).

Sedaj je mogel živinozdravnik bikovo scalo izbrizgati brez nevarnosti. Ko so bile vse živali izbrizgane, je živinozdravnik dejal Kopitarju in Razumniku: „Novo okuženje ne more sedaj kravam več škodovati. Vsa kužnina, ki še pride v rodila, bo stem sredstvom pokončana, pa naj pride iz hlevskih tal ali pa od bika. Če so pa bile krave od tega bika že ob prejšnjem plemenjenju okužene, potem seveda izbrizgovanje nič ne koristi, ker potem se sme gotovo domnevati, da je kužnina že prišla v telečnik, kamor vbrizgana tekočina ne more priti. Če je bik vzrok izvrgovanja, potem bodo skoraj gotovo vse krave izvrgle, ki so bile od njega ubrejene.“

„Če ima ta bik tako nevarne lastnosti, potem ga takoj mesarju prodam, četudi denarno škodo trpim.“ zatrjuje Kopitar. „Vbrizgovanje pri kravah bom rad ponavljal, a bika krotiti in privezovati mi je pa vendar presitno. Sicer je pa zelo težak, in dolgo ga tako ne bom mogel rabiti.“

„To bi bilo pač najbolje,“ pritrjuje živinozdravnik. „Ali ni v hlevu kaj brejih krav, ki so bile od kterege drugega bika ubrejene?“

„Tu so tri breje telice, ki jih je Kopitar vodil k mojemu biku,“ pojasnjuje Razumnik. „Na teh se da dognati, če je Kopitarjev bik res vzrok kužnemu izvrgovanju.“

„Kdaj se pa te telice oteleté?“ vpraša živinozdravnik.

„Prva ima storiti v 8, druga v 12 in tretja v 14 tednih,“ pravi Razumnik, ki je gledal po svojem zapisniku. „Tu imam namreč zapisane dneve.“

„Potem je pričakovati, da bomo vsaj pri teh telicah teleta rešili,“ odgovori živinozdravnik. Če ne bodo izvrgle v 10 tednih, potem je domnevati, da je vbrizganje zamorilo kužnino.“

„Kako je to razumeti?“ vpraša Razumnik. „Zakaj v 10 tednih?“

„To se da preprosto pojasniti,“ odgovori živinozdravnik. „Našli so namreč, da krave 10 tednov po okuženju izvržejo. Neki danski profesor je krave nalašč okužil, stem da jim je kužnina v rodila vbrizgal. Po vbrizganju do izvrženja je trajalo 10 tednov.“

Živinozdravnik je prav imel. Vse krave so izvrgle, ki jih je ubrežil Kopitarjev bik. Tudi prva telica, ki je bila ubrežena od Razumnikovega bika, je izvrgla čez 6 tednov. Kopitar je imel res veliko nesrečo v svojem hlevu. Mleka je bilo čedalje manj. Vsaka krava, ki je izvrgla, se je neredno otrebila. Nektare krave so pri tem celo veliko trpele in so jih morali po več tednov izbrizgovati.

Kopitar je bil vselej žalosten, kadar je stopil v hlev. Izbrizgovanje so pridno in skrbno izvrševali, a uspeha ni bilo videti. Kopitar je svojega bika kmalu potem s precejšnjo izgubo prodal mesarju.

Med potjo je mesarja srečal gostilničar Lipovec. Ogledaval je bika, in ker mu je bil všeč, ga je kupil. Še isti večer je prišel bik nazaj v vas. Prihodnost je pokazala, kako neumno kupčijo je Lipovec sklenil.

Preteklo je nekaj tednov.

Vse Kopitarjeve krave in ena telica so izvrgle. Edino 2 telici vse črede sta bili še breji.

Kopitar je bil jako slabe volje, ko je nekega dne s sosedom Razumnikom prišel v hlev. „Izbrizgovanje ni nič pomagalo,“ je pikro dejal; „škoda za denar za karbolno kislino in za sodo ter za veliko potrato časa.“

„Če je bil bik vzrok, potem seveda izbrizgovanje ni moglo pomagati,“ pravi sosed Razumnik. „To je tudi živinozdravnik izrecno pojasnil. Jaz pa še vedno upam, da bosta breji telici ob pravem času in pravilno storili.“

Stopil je k brejima živalima ter jih je otipal. „Breji sta in sta tudi že na času,“ zagotavlja Razumnik. „Znamenja izvrženja ne opazim. Pri teh dveh izbrizgovanje kaže uspeh. Ne opusti torej nadaljnega izbrizgovanja.“

„Kdo ve, če je res bik vsega vzrok,“ odgovori Kopitar poln skrbi. „Jaz sedaj nič več ne verjamem. Naj bo vzrok katerikoli, škode mi nihče ne povrne. Od Lipovca ni bilo še čuti, da bi bila kaka krava izvrgla. Žal mi je, da sem bika prodal. Polovica vasi se mi smeja, najbolj pa Lipovec sam.“

„Pusti jih, naj se smeja,“ pravi Razumnik. „Počakajmo, in videli bomo, kdo se lahko smeja. Za sedaj pa upajmo, da bosta telici pravilno storili.“

Razumnik je s prijaznim pozdravom zapustil hlev in za njim Kopitar poln skrbi.

Zopet je preteklo nekaj tednov. Telici nista izvrgli.

Pri drugi telici so se pokazala znamenja pravilnega poroda. Trebuh se je udrl, istotako deli okoli repa, in vime se je napelo. Nekega jutra je telica skotila močno in zdravo tele.

„Kakor kaže, je sedaj nesreča vendar odvrnjena,“ pravi Kopitar svoji ženi. „Pošlji po Razumnika; rad bi z njim govoril.“

Kopitarica je poslala otroka po Razumnika, ki je kmalu prišel.

„Sedaj imamo vendar zopet enkrat živo in zdravo tele,“ zakliče Kopitar veselo došlemu Razumniku. „Sedaj vendar verujem, da je izbrizgovanje pomagalo.“

„Tega mnenja sem tudi jaz,“ odgovori Razumnik. „Pri Lipovcu se mi pa zdi, da slabo stoji, kajti čul sem, da je ravnokar ena krava izvrgla. Ne dvomim, da je bik vzrok, in menim, da bo Lipovcu kmalu smeh prešel. Sedaj ima isto nepriliko v hlevu, ki si jo imel ti. Ti pa, Kopitar, si sedaj menda rešen tega zla, ki ti je prizadejalo toliko škode.“

„Kaj naj pa sedaj počnem s svojimi 12 kravami, ki so izvrgle?“ vpraša Kopitar malodušno. „Danes sem jih zopet privedel nazaj v hlev. Zdrave so, kakor so bile prej. Nimajo pa veliko mleka in tudi pojati se noče nobena. Bila bi pač velika škoda, če bi moral vse prodati in nove kupiti.“ (Dalje prih.)

Kranjskim vinogradnikom in sadjarjem v pouk.

Med mnogimi trtnimi in sadnimi boleznimi povzročajo sedaj največ škode in so najbolj razširjene: peronospora, grozdna plesnoba na trtah ter skrlup na sadnem drevju. Da se vsi posestniki po možnosti teh bolezni ubranijo, hočem v naslednjem prav nakratko povedati, kako te bolezni škodujejo in kako jih je pokončevati.

Peronospora ali strupena rosa.

Ta bolezen, ki napada trtno listje in grozde, se je v zadnjih dveh letih, zlasti pa preteklo leto, pojavljala malone v vseh vinorodnih krajih na Kranjskem in v obmejnih kronovinah tako močno, da je ponekod uničila polovico pridelka. Da zadene mnoge vinogradnike taka nesreča, so največkrat sami krivi, ker ne rabijo pravočasno v pokončevanje te bolezni priporočenih sredstev.

Za uspešno pokončevanje peronospore služi modra galica (bakreni vitrijol), ki se pomeša z ugašenim apnom, da ne žge listov in da se pozna, kje je že škropljeno.

Na vsakih 100 litrov vode se vzame 1 do največ $1\frac{1}{2}$ kg galice in ravno toliko apna.

Galica se raztopi zase in apno zase ter se šele pred rabo zmeša oboje skupaj s toliko vode, da je vsega skupaj 100 litrov. Bolje je vlivati galico v apno (belež) kakor nasprotno, ker se na ta način tekočina ne usiri.

Za škropljenje je rabiti le take škropilnice, ki prav fino škrope, bolj megleno. Kmetijska družba kranjska jih oddaja po 19 K komad. Preden se škropilnica napolni, se mora tekočina dobro premešati.

Prvič se mora škropiti, kakor hitro razvijejo poganjki 4 do 5 peresec in se pokaže zarod; vsekako pa v prvi polovici maja. Poznejše škropljenje sledi po 3 do 4 tednih. V trtnicah je škropiti vsakih 8 do 14 dni. Po toči, ali če po dovršenem škropljenju dežuje, se mora takoj ponoviti.

Škropiti je le ob lepem, ne prevetrovnem vremenu, odnosno zjutraj, ko je še rosa na listih. V tem slučaju se tekočina preveč stanjša ter odteče z listov. V poletnih, prav vročih opoldanskih urah je s škropljenjem nehati.

Vselej se morajo dobro poškopiti vsi novi poganjki, zlasti pa vršički in listi na zgornji strani, in istotako grozdki, ker se peronospora zajé tudi v jagode, ki sčasoma porjave in se posuše.

Ker je povoljni uspeh najbolj odvisen od pravočasnega in pravilnega prvega škropljenja, naj se to

delo rajši prej izvrši kakor pozneje, četudi so poganjki še majhni.

Grozdna plesnoba ali oidij

napada istotako, kakor peronospora, zelene poganjke in grozdje. Glavno škodo pa napravlja na grozdju. Grozd, napaden od te bolezni, je tak, kakor bi bil s pepelom potresen. Ker ta gliva prepreže v podobi tenkih nitek (micelij) vso jagodo in srka iz nje sok, se jagoda ne more razvijati, ostane le drobna, zleseni, naposled počni in se posuši. Če se proti tej bolezni leto za letom nič ne stori, utegne tudi vso trgatav popolnoma uničiti. — Kot edino sredstvo proti tej bolezni nam služi fino zmleto žveplo.

Prvič je žveplati, kakorhitro se pokaže zarod, potem še enkrat malo pred cvetenjem; pozneje pa po potrebi do konca avgusta. Vsekako pa je žveplati enkrat pred in enkrat koj po cvetju.

Žveplati je vodno v lepem, solučnem, ne deževnem ali vetrovnem vremenu, oziroma ob jutranjih urah, če je še močna rosa na listih.

Dobro se morajo požveplati vsi poganjki, najbolj pa grozdički. Žveplo se ne sme na debelo natrositi, marveč mora žvepleni prah padati na trtne dele.

Za žveplanje se rabijo ročni žveplalniki; še boljši so pa nahrbtni, ker hitreje delujejo in fineje puhajo. Take žveplalnike oddaja c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. — Žvepla se lahko takoj za škropljenjem.

Skrlup ali fuzikladij na sadnem drevju.

Ta sadna bolezen napravlja veliko škodo zlasti na hruškah in jablanah. Napadeni listi porjavé in po-črné ter prav zgodaj odpadejo. Sadje postane črnopikasto ter krastavo.

Čim bolj so drevesa zanemarjena in v čim slabši zemlji rasejo, tem bolj so tej bolezni podvržena.

Ta bolezen se pokončuje enako kakor peronospora, in sicer:

1.) Galice in apna se vzame v istem razmerju, kakor za škropljenje trt.

2.) Škropiti je treba zgodaj, najboljše pred cvetjem in še enkrat takoj po cvetju, pri čemer je paziti, da se vsi poganjki dobro poškrope.

3.) Rabiti se morajo fino razpršujoče škroplilnice. — mali posestniki to delo lahko opravijo z navadnimi trtnimi škroplilnicami. Pri škropljenju visokih dreves se vzamejo daljše cevi, ki se obesijo na 3 do 4 metre dolge, lahke kole.

Prilpomnja. Posebno letošnje leto, ko najbrž ne bo mnogo sadja, bi bilo jako priporočljivo, če bi to delo izvršili vsaj v vinorodnih krajih in oni, ki imajo mnogo nizko vzgojenih dreves. Škropljena drevesa bujnejše rasejo in sadje se lepše razvije, ostane zdravo ter dobi lepšo barvo.

Z istim uspehom kakor jablane in hruške se škrepe vsa druga drevesa, zlasti češnje in slive. Pri slivah se s pravočasnim škropljenjem zatre glivica *exoascus pruni*, ki povzroča takozvane rožiče.

Fr. Gombáč, deželni potovalni učitelj.

Kako je vinogradske kole narejati trpežnejše.

Kako se trpežnost vinogradskih kolov povečuje, imamo že celo vrsto dobrih uspehov tozadevnih preskušanj. Sredstva, ki so kaj prida in pripravna, so tekočine ali raztopine, in to delo se imenuje namakanje ali napa-

janje lesa. Ni pa vseeno, kakšna sredstva volimo in kako jih rabimo. Mnogi naši vinogradniki, sadjarji i. dr. dosedaj večinoma niso imeli uspehov, a tudi niso iskali vzrokov teh neuspehov, kakor je to pri nas še sploh v navadi, ampak so rekli: „Škoda za čas in denar, ker vse nič ne pomaga.“ Kol mora biti namočen in prepojen z dotičnim sredstvom precej visoko, najmanj pa za pest nad zemljo, ko že stoji na mestu; kajti znano je, da najprej pregnije na mestu, kjer se zemlja stika neposredno z zrakom. Namakajo pa tudi vse kole, od konca do konca, in so za to delo zgradili že velike tvornice, ki uspešno delujejo, ker imajo za to primerne priprave, razne stroje itd. Po Nemčiji zelo mnogi, tudi manjši vinogradniki kupujejo naravnost od takih podjetij napojene kole, ki jim še najboljše služijo. Naročajo jih navadno združno.

Mi si lahko tudi doma pomagamo z majhnimi stroški, da trpežnost kolov povečamo. Obsežne in temeljite poskuse delajo kmetijske šole. Navedem naj tu uspehe takih poskušanj dveh zavodov: S. Michele na Tirolskem in Geisenheim ob Reni v Nemčiji. Tu in tam sem sam videl uspehe. Omenjam na tem mestu le tri, štiri sredstva, ki so se najboljše obnesla.

Šola v S. Michele je rekla: Modra galica¹⁾ (III) je dobra, kreozot²⁾ (II) je boljši, sublimat³⁾ (I) je pa najboljši.

Šola v Geisenheimu je pa razglasila: Katran⁴⁾ (IV) je dober, modra galica (III) je boljša, sublimat (II) je še boljši, in katranovo olje⁵⁾ (I) je najboljše.

Zanimivo je, da je v dolgi vrsti raznih sredstev v obeh slučajih modra galica na tretjem mestu (III).

V Geisenheimu se je pri porabi modre galice za namakanje kolov pokazalo tole:

od 100 kalanih borovih kolov, ki so bili namakani sveži, jih je čez 13 let stalo še 80	na istem koncu.
„ „ okroglih „ „(stebelc), „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 87	
„ „ šaganh „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 65	
„ „ borovih kolov, ki niso bili namakani (za primeru) „ „ „ „ „ „ „ „ „ 43	
„ „ kolov, „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 16	
„ „ kalanih kolov, ki so bili namakani sveži, „ „ „ „ „ „ „ „ „ 23	
„ „ šaganh „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ 56	

S karbolinejem in kreozotom (katranovo olje), ki učinkujeta enako, so se dosegli še lepši uspehi; od 100 namočenih kolov jih je bilo čez 27 let še 80 dobrih. Koli morajo biti suhi in naj se kuhajo v teh tekočinah najmanj po 2 uri, kar velja tudi za katran. Od 100 borovih kolov, namočenih v vročem katranu (v kotlu), jih je čez 17 let stalo še 68 dobrih na istem koncu, S temi tekočinami prepojeni koli niso takoj za rabo, ampak naj se prirede vsaj leto dni prej, da na zraku izgube duh, ki sicer prehaja v grozdje in potem v vino, ki je zaradi tega lahko popolnoma neužitno.

¹⁾ Modra galica je spojina bakra in žveplene kisline ali hudičevega olja. Nje raztopina se prav uspešno rabi tudi za čiščenje žitnega semena (uničuje tros snetja).

²⁾ Kreozót je izvleček iz katrana od bukovega lesa ter se rabi že tričetrt stoletja. Kreozot imenujejo navadno tudi izvleček premogovega katrana (sirova karbolna kislina).

³⁾ Sublimat je kemijska spojina živega srebra in klora ter je hud strup. Že leta 1832. ga je rabil Anglež Kyan za konseviranje; ta način konseviranja imenuje se po njem še danes: kyaniziranje.

⁴⁾ Katran je temnorjava, gosta, oljnata tekočina, ki se nareja pri suhi destilaciji lesa, premoga ali drugih organskih tvarin. Iz njega izdelujejo tudi mazilo za vozove, smolo i. dr.

⁵⁾ Karbolinej je v učinkovanju podoben kreozotu in je istotako izvleček iz premogovega katrana; znana tvrdka »Avenarius« je dosedaj najbolj zanesljiva. Ti izvlečki se pogostoma navajajo pod skupnim imenom »katranovo olje«, kar pa tu ne hodi v poštev.

Dobro bi bilo, da se splošno lotimo vsaj namakanja kolov s 5% raztopino modre galice, ki jo ima vsak vinogradnik pri rokah; kdor pa le more, naj rabi boljše, prej imenovano sredstva (karbolinej, kreozot, sublimat). Sicer bo pa že lep napredek, če bomo namakali z modro galico. Ta način namakanja priporočam zato, ker je preprost in ga vsakdo lahko izvrši.

Jaz sem na pr. to napravil tako: Postavil sem staro, sicer pa še močno kad, ki se ni več rabila, na solnčen kraj na dvorišču, v njo sem nalil toliko vode, da so koli stali dovolj globoko (okoli 500 litrov), in v tej vodi sem raztopil približno 25 kg modre galice. Množina vode in galice se ravna v prvi vrsti po širosti posode; čim širja je ta, tem več tekočine je treba do gotove visočine. Koli so bili sveži, ožurjeni in ošpičeni, in take sem postavil v kad, kjer so se namakali v raztopini modre galice po en dan ali še dalje; rabil sem jih potem lahko tudi takoj.

Koli morajo biti sveži, prepojeni z rastlinskim sokom; če jih pri namakanju obseva solnce in če povrh še pihlja suh veter, izpuhteva mokrota iz njih prav hitro, koli se sušijo z vrha, a na spodnjem koncu so razmerno srkajo raztopino modre galice v sé, uprav tako, kakor vleče in srka stenj v goreči svetilnici petrolej ter ga dviga do plamena, ali kakor se napije ves pivni list tekočine, če le konec pomočimo vanjo. V ugodnem slučaju se o tem prepajanju prav lahko prepričamo; kajti na vrhu kolov se prikaže raztopina modre galice, dasi v nji stoje le njih spodnji konci.

Bolje se prepajajo okrogli koli (stebila) in pa kalani koli kakor žagani. To je pač lahko umevno. Če tekočine zmanjkuje, se je priredi več. Kar je nazanje ostane, se lahko prabi za škropljenje proti peronospori, a se mora precediti in prej primerno razredčiti.

Priporočajo redkejšo raztopino modre galice, na pr. 2%, češ, da je cenejša in ravnotako učinkuje kakor 5%, kakršno sem jaz rabil. Da sem rabil 5% raztopino, ni nesreča, ker moramo vodo itak večkrat dolivati in se raztopina dovolj razredči, če ne celo preveč. Obenem se pa tekom let sami lahko prepričamo in poučimo, katero kolje je trpežnejše, ali prvo, ali pozno namakano, ali pa ni sploh nobene razlike.

Hvalijo tudi naslednji način: Koli se v ognju opalijo ter se žareči pomakajo v prvotno mrzel katran, ki se sčasoma precej segreje. Taki koli vendar iz znanih razlogov niso takoj za rabo.

Najnovejše pa je namakanje lesa v sladki vodi (raztopini sladkorja). Ta način prepajanja bi bil velikanskega pomena, če je res, kakor poročajo, da se v sladkorni vodi namočen mehak les glede trpežnosti in porabnosti meri sploh z vsakim trdim lesom.

Kogar vinograd pa primerno leži, da se zemlja lahko obdeluje z oralom in z drugim vprežnim orodjem, tistemu bo še najbolj kazalo, da trte vzgaja na žici, kakor sem ta način gojitve trt očrtal na drugem mestu.

Glavno pravilo nam pa bodi vselej: nepripravljenega, nenapojenega lesa ne devajmo v zemljo!

A. Ž m a v c.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 92. Pri nas je silno potreben človek, ki bi znal živino rezati, zato mislim dati izvežbati nekega mladeniča v rezarstvu, in vprašam, kje se more izučiti za rezača ali skopitarja? (I. V. v M.)

Odgovor: Šol ali tečajev za pouk v rezanju ali skopljenju živali nimamo. Tega posla se mora vsak sam priučiti po navodilih kakega izkušenega skopitarja.

Vprašanje 93. Pred 10 leti sem napravil ob zasebnem potu drevored iz kakih 100 sadnih dreves, ki sem jih vse dobil iz neke drevesnice na južnem Štajerskem. Vsa ta drevesa dobivajo zapored neko bolezen, in tako kmalu ne bo več nobenega prvotnih dreves, dasi so bila pravilno vsajena, dočim mi drevesa drugod izborna uspevajo. Poslal sem Vam del drevesa, ki je napaden po tej bolezni. **Kakšna bolezen na drevju je to in kaj ji je vzrok?** (I. A. v V.)

Odgovor: Vaše drevje je rakavo, čemur je vzrok podnebnje, ali pa neprikladna tla. V neprimernem podnebnju nastajajo ozebline, v neprikladnih tleh pa mokra ali suha snetjavost. Vsled ozeblin ali snetja se pokonča lubad, les pod njo pa oboli ter prične delati bule, ki imajo na sredi luknjo, ki se noče celiti. To je rak na drevju. Nekatere vrste jablan so tej bolezni bolj podvržene kakor druge, zato je za taka mesta predvsem izbrati bolj trpežne vrste. Proti ozeblinam je drevje spomladi zavarovati pred solncem, da se kroženje soka prezgodaj ne oživi, in proti snetjavosti je edina pomoč izboljšanje zemlje. Vlažna zemlja povzroča mokro snetjavost, plitva ter prodasta pa suho snetjavost. Ozeblo in snetjavo lubad je takoj porezati do zdravega lesa ter rano obvezati z mažo iz kravjaka in ilovice. Obveza ostani na drevju, da se rana popolnoma zalije z novo lubadjo. Če rakava rana še ni prehuda, se včasih zaceli, če se vse, kar je bolnega, skrbno poreže, naredi potem z ostrim nožem po dolgem 3—4 zareze v deblo, tako da zareze segajo 10 cm nad rano in pod rano, in rana se potem obveže z mažo, kakor gori povedano.

Vprašanje 94. Šestleten konj ima na sprednji nogi pod kolenom za $\frac{1}{3}$ oreha debelo in trdo bulo, ki ga nič ne boli in zaradi nje tudi ne šepa. Bula je izrasla, ko se je konj udaril. Ali se da **kostna bula pri konju** odpraviti in kako? (F. K. v T.)

Odgovor: Take neboleče bule nastanejo, če se vsled udarca ali kaj drugega kostna koža vname in se potem kostna tkanina izceja. Take kostne bule, tudi morske kosti imenovane, sicer manjšajo lepoto konja, a niso nevarne. Z rednim in dolgotrajnim drgnjenjem in pritiskanjem (masažo) se včasih odpravijo.

Vprašanje 95. **Kako se ubranim sosedovih kokoši**, ki jih ima 50—70 in ki mi vedno hodijo na vrt in njive delat škodo? Ali se res ne smejo pobijati? (I. T. v L.)

Odgovor: Po državljskem zakonu se domače živali, ki delajo škodo na tujem svetu, res ne smejo pobijati, temveč le na primeren način odganjati. Sicer pa imate na podstavi zakona o obrambi poljščine toliko sredstev na razpolaganje, da posestnika kokoši lahko v kozji rog vženete ter ga lahko tako do krvi mučite, da bo rajši vso kokošje rejo opustil, kakor da bi prenašal tisto, kar mu po omenjenem zakonu lahko prizadenete.

Vprašanje 96. Opatiti hočem nekaj goved, ker je pa zrnje predrago, nameravam pitati s svežo deteljo, ki je nevarna zaradi napenjanja. Kako naj postopam, **da sveža detelja ne bo nevarna?** Ali zadostuje, če jo polagam s senom pomešano in zrezano? (J. K. pri Sv. M.)

Odgovor: Sveža detelja v blavu pokladana ni tako nevarna kakor na paši. Da se napenjanje prepreči, jo je mešati s tretjino slame ali sena, je ni mokre in ne na kupu sparjene pokladati ter živine ni nikdar kmalu prej in ne po krmljenju napajati. Tudi je paziti, da lačna živina prehlavno ne žre, zato je počasi krmiti in ob prvem krmljenju zjutraj je najprej dati nekoliko samega sena.

Vprašanje 97. Kaj je vzrok, da **eden mojih volov cunjé jé?** (F. M. v O.)

Odgovor: Vaš vol ima pokvarjena prebavila vsled klaje, ki ji nedostaja rudninskih snovi. Ta nedostatek odpravite s pokladanjem klajnega apna.

Vprašanje 98. Imam bolnega junca, ki ima oteklo mošnjo in scalo ter se mu turi delajo. Kaj je temu vzrok? Ali je res, kakor tukaj trdijo, da je to prišlo odtod, ker sem junca po vratu mazal z živim srebrom. (J. U. v V.)

Odgovor: Vaš junec je vsekako zastrupljen z mažo živega srebra. Zdravljenje takega zastrupljenja je odločno le živinozdravniku prepustiti.

Vprašanje 99. Ali ima divji hmelj, ki je pri nas silno razširjen, kaj kupčijske vrednosti? (L. P. v P.)

Odgovor: To, kar pri vas rase, ni divji hmelj, temveč navadni, kakor se tudi prideluje, ter je poraben za pivovarstvo. Če ima kaj kupčijske vrednosti, je od tega zavisno, koliko ga je, kakšne kakovosti je in kako je posušen in spravljen.

Vprašanje 100. 18 mesečnemu biku sem pričel kakih 14 dni sem pokladati lepo, suho deteljno seno, in od takrat ima hudo drisko. Kaj je temu vzrok? Ali res detelja, košena v mladem mesecu, dela drisko? (M. K. v Č.)

Odgovor: Da bi bila detelja, košena v mladem mesecu, nezdrava, je prazna vera. Da detelja povzroča drisko, je največkrat vzrok to, ker je bila napadena po kaki glivi. Če je res detelja vzrok, in ne morda kaj drugega, tedaj je edino sredstvo krmo premeniti.

Vprašanje 101. Kako daleč od vinograda se sme drevje saditi? (I. P. v B.)

Odgovor: Glede zasajanja na vinograde meječih parcel s sadnim in drugim drevjem so razširjena popolnoma napačna mnenja. Glede tega ni nobenih zakonskih določil, in nihče ne more zabranjevati parcele tik vinograda zasajati s katerikoli drevjem. Drevje se sme nasaditi tik do meje, pač pa ima sosed pravico posekati korenine in veje, ki segajo na njegov svet. Če komu drevje s svojo senco dela škodo, se ne more nikamor pritožiti in nima sredstva, da bi sosed mogel prisiliti, da bi tako drevje odstranil.

Vprašanje 102. Dva skupaj sva kupila velik gozd, in sedaj se glede porabe ne moreva sporazumeti. Jaz bi rad, da se gozd razdeli, a moj družabnik tega nikakor noče. Ali ga morem k razdelitvi skupne posesti prisiliti in kako? (F. Z. v K.)

Odgovor: Po zakonu se more zahtevati razdelitev skupnega imetja, samo ne v neugodnem času, zaradi kterega bi kaj zadržnik škodo trpel. Razdelitev je najprej v blagu, in če ta ni mogoča, se imetje na javni dražbi proda in skupiček se razdeli. Kako Vam je postopanje v svrhu razdelitve pričeti, Vas pouče pri sodišču.

Vprašanje 103. Kako naredim zatohle in plesnive vinske sode zopet porabne? (J. M. v H.)

Odgovor: Če je na razpolago par, tedaj je zatohle in plesnive sode najbolje izpariti, a poprej se morajo dobro izprati. Sploh, in zlasti če ni para, je pa najbolje sode dati sodarju, da jih narazen vzame ter jih ostruži, kar je pravzaprav edino korenito osušenje, ki Vam jamči, da iz sode plesnoba ne pride v vino.

Vprašanje 104. Imam 8 oralov velik travnik, ki ga mislim namakati, in sicer z vodo iz Save, ki bi jo z vodno močjo dvigal 6 m visoko. Koliko redilnih snovi ima voda iz Save v sebi? Ali tako namakanje priporočate? (I. S. v P.)

Odgovor: Sava je pri Vas popolnoma bistra voda s primeroma zelo veliko množino apna, a brez drugih redilnih snovi. Taka voda je le za prav kratko namakanje spomladi, ko se je že nekoliko segrela, in po vsaki košnji, da se travniku dá dovolj vlage. Dolgo namakanje z bistro in apneno vodo je celo škodljivo. Svetujemo Vam namakanje travnika s savske vodo pri Vas opustiti, ker uspeh ne bo v nikakem razmerju s stroški.

Vprašanje 105. V zadostno prostornem in svetlem ovčjem hlevu, kjer so ovce zdrave, mi jagnjeta v velikem številu poginjajo, in sicer v starosti od 1 do 4 tednov. Ne da bi se videla kakšna bolezen, živalce kar strepetajo in poginejo. Omenjam, da je v hlevu oddelek za kokoši. Kakšna bolezen to utegne biti, kaj ji je vzrok in kako bi bilo temu od pomoči? Ali so morda kokoši vzrok? (K. K. v M.)

Odgovor: Kokoši ne bodo vzrok neprilike v ovčjem hlevu, dasi kokoši zaradi pršic nikdar niso dobre v nobenem hlevu. Bolezen Vaših jagnjet nam je težko ugeniti, ker nam niste dali prav nobene podlage. Pokličite živinozdravnika, ki bo pogiblo jagnje raztelesil in bolezen določil, potem ne bo težko najti sredstev, da se nadaljno bolehanje prepreči. Mi slutimo, da Vaša jagnjeta boleha za akutnim revmatizmom mišic, kteremu se pridruži bolezen na srcu, obistih in na jetrih ter včasih tudi pljučnica in vnetje srčnega mehurja. Po domače povedano, se Vaša jagnjeta prehlade in zato hitro poginejo. Tako prehlajenje dela ovčarjem veliko škodo, zlasti v vročih hlevih brez zadostnega prezračevanja. Od vročine utrujena jagnjeta iščejo hladnih prostorov in se zato zlasti rada vlegajo ob mrzle hlevske stene, kjer dobe popisano bolezen.

Vprašanje 106. Sčim je najbolje tlakati goveji hlev, s cementom (z betonom) ali z opeko? Nekteri so proti takemu tlakanju, dasi ne vedo povedati, zakaj. (A. B. v Č.)

Odgovor: Vsekako je cementni beton boljši kakor tlak iz opeke, ker je trpežnejši in se lahko tako naredi, da ni gladek, vsled česar goved lahko spodrsne. Proti cementnemu tlaku in proti opeki se da le oporekati, da sta mrzlejša kakor lesena tla, a imata toliko drugih prednosti, da jih imajo v vseh boljših hlevih, in sicer najrazumejši kmetovalci.

Gospodarske novice.

* Podružnice in gg. ude opozarjamo, da družba oddaja galico in žveplo le proti gotovemu plačilu in da naj si galico vsi tisti, ki jo žele na upanje, priskrbe drugje.

* Dolenjsko kletarsko društvo v Novem mestu se je pri drugem občnem zboru 13. aprila t. l. razdružilo. Udje dobe svoje deleže izplačane v polnem znesku, prebitek premoženja se pa naloži za poseben "zaklad za pospeševanje dolenjske vinske trgovine" in se v oskrbovanje izroči novomeški kmetijski podružnici. Za likvidatorje je izvoljeno dosedanje načelstvo. — Škoda za društvo, ki je moralo prenehati ob nezadostnih sredstvih in ob nedostatnem zanimanju naših vinogradnikov! — Za danes opozorimo vse p. n. ude, da se deleži izplačajo šele po preteku enega leta, ko se razdružitev uradno razglasi. Tako zahteva zakon!

* Za knjigovodstvo mlekarških in sirarskih zadrug je po novem reviz. zakonu g. Jak. Legvart, mlekarški nadzornik za Kranjsko, sestavil nove knjige, ki so jako praktično, pregledno in preprosto urejene, tako da se lahko vsakdo v najkrajšem času nauči, kako je vanje vpisovati. Zalogo teh knjig je prevzela tvrdka Iv. Bonač v Ljubljani. Opozarjamo na današnji inserat.

* Umesten razglas vinogradnikom. V črnomelj-skem okraju imajo vinogradniki neumevno nespametno navado, da domač les cepljenih trt zopet grubajo. Vsled tega je c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju ravno kar izdalo naslednji razglas: „Ker se je po državnih strokovnjakih opazilo, da vkljub svarilu, ki se je že tudi tem potom izdalo, še vedno nekteri gospodarji grubajo evropski trtni les pri cepljenih trtah, se vsled ukaza c. kr. deželne vlade v Ljubljani vinogradniki še enkrat resno opominjajo, da

naj grubanje domačega trtnega lesa opustijo, ker se, kakor izkušnje kažejo, na koreninah, ki se razvijejo iz tega lesa, zopet močno zaredi trtna uš, ki take grubenice prej ali slej uniči, dočim cepljena, materna trta vsled teh grubanica zelo oslabi, da lahko celo pegine. Na ta način pride gospodar tekom nekaj let ob ves z velikim trudom in z velikimi stroški napravljeni vinograd. Onim vinogradnikom pa, ki so dobili državno brezobrestno posojilo, se tem potom naravnost strogo ukazuje: 1. da grubanje domačega (evropejskega) lesa cepljenih trt takoj opuste, 2. da morebitne grubenice med delavnimi vrstami v vinogradih, ki so napravljeni s pomočjo takega posojila, takoj odstranijo, 3. da morebitne grubenice, ki so jih bili napravili tekom zadnjih let v vrstah samih, takoj odrežejo od matrne (ameriške, cepljene) trte, tako da jim grubenice moči ne jemljejo. Kdor se bo tem naredbam protivil, temu se bo brezobrestno posojilo odtegnilo in se bo zahtevalo, da ga nemudoma vrne. — Priporočamo našim čitateljem, da vzamejo to na znanje in da ne delajo s takim nespametnim ravnanjem kakor je grubanje evropejskega trtnega lesa sami sebi škode.

* **Modro galico za škropljenje trt proti peronospori** ima kmetijska družba tudi to leto v zalogi, in sicer ne smetno ameriško ali angleško blago v težkih sodih, temveč najčistejšo galico iz slavnoznanne tvornice v Ustju na Češkem. Cena galici je 57 K za 100 kg v Ljubljani. Oddaja se v vrečah po 100 in 50 kg. Podružnice, ki galico za svoje ude naroče skupno, jo dobe voznine prosto, dočim morajo posamezni naročniki voznino sami trpeti; zato nujno priporočamo, naj vsak ud galico naroči potom podružnice. Podružnice naj grede tistim vinščakom, ki zaradi revščine ne morejo biti udje družbe, na roke ter naj jim dajo galico za tisto ceno kakor udom. Kdor pa udnino lahko utрпи, naj galice ne dobi, če ne pristopi k družbi. Gori označena cena velja, dokler ima družba v zalogi jeseni kupljeno galico; če bo treba kupiti nove zaloge, bo cena meseca maja gotovo višja, zato nujno prosimo takojšnjih naročil.

* **Zmleto žveplo proti plesnobi na trtah** ima družba v zalogi le v najfinjši kakovosti in je vsled tega nekoliko dražje, se ga zato $\frac{1}{4}$ manj porabi in je jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žvepleno moko oddaja družba po 18 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Podružnice, ki skupno naroče žvepleno moko, jo dobe voznine prosto, kakor modro galico.

* **Trtne škroplilnice** oddaja družba svojim udom po 19 K z zabojem vred.

* **Naročnikom na močna krmila**, in sicer na oljne tropine, javljamo, da sezamovih tropin v tvornici sedaj sploh ni dobiti, lanenih tropin pa tako malo, da je naša zaloga skoraj vedno izpraznjena in da nikakor ne moremo naročivam redno ustrezati. Tvornica nam vsak mesec niti 2 vagonov ne da, ker je ministrstvo naročilo čez 600 vagonov za pokrajine na Češkem in Moravskem, ki imajo pomanjkanje zaradi lanske suše.

* **Glede oddaje umetnih gnojil, klajnega apna in živinske soli** veljajo določila, objavljena v prejšnjih številkah tega lista.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas.

o oddaji plemenskih prasičkov jorkširske (velike bele angleške) pasme.

Podpisani odbor bo oddajal, kakor doslej, plemenske mladiče jorkširskega prasičjega plemena pod nastopnimi pogoji:

1. Prasički se oddajajo po 10 in tudi več tednov stari, in sicer kakršne starosti se dobe.

2. Cene prasičkom so za polovico nižje kakor jih plačuje družba.

3. Oddajajo se ali sami mrjaščeki, ali pa svinjica z mrjaščekom vred.

4. Kdor dobi prasiče, se mora zavezati:

a) da jih obdrži za pleme, dokler bodo sposobni;

b) da naznani odboru, kadar jih neha imeti za pleme;

c) da bo pripuščal mrjasca tudi svinjam drugih gospodarjev.

Došle prošnje bo odbor reševal povrsti, kakor bodo dohajale, in sicer vselej takrat, kadar dobi takih plemenskih prasičkov, ki pa seveda niso vedno v zadostnem številu na razpolaganje.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 15. marca 1905.

Vabilo

k izrednemu občnemu zboru, ki ga priredi kmetijska podružnica v Sv. Križu pri Litiji dne 14. maja t. l. ločno ob treh popoldne v šolskih prostorih.

S P O R E D:

1. Volitev načelnika.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti.

Pripomnja. Zborovanja naj se udeleže vsi udje, da povedo vsak svojo misel. Če bi ob zgoraj določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, bo pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu udov.

Kmetijska podružnica v Sv. Križu pri Litiji

dne 25. aprila 1905.

Ivan Tomše, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Dolenjem Logatecu, ki bo dne 14. maja t. l. popoldne ob štirih v šoli.

S P O R E D:

1. Nagovor načelnika.
2. Predavanje g. ravnatelja G. Pirca.
3. Poročilo blagajnika ter polaganje računov od zadnjega občnega zбора.
4. Volitev novega odbora.
5. Razni nasveti in predlogi, tikajoči se prospeha podružnice ter živinoreje in sadjarstva.

Dolenji Logatec, dne 23. aprila 1905.

Ivan Mihevc, načelnik.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Šentjuriju pri Kranju, ki bo dne 14. maja t. l. ob treh popoldne v šoli.

S P O R E D:

1. Poročilo načelnikovo.
2. Predložitev računov.
3. Volitev načelnika.
4. Volitev odbornikov.

Pripomnja. Če ob določenem času ne bo zadosti udov, bo pol ure pozneje zborovanje ob vsaki udeležbi.

Kmetijska podružnica v Šentjuriju pri Kranju,

27. aprila 1905.

I. Golob, načelnik.

Listnica uredništva.

I. M. na S. Za sedaj velja dotični razglas deželne vlade glede merčinstva v Vipavskem sodnem okraju in se njega določbe ne dajo spreminjati potom sklepa občinskega odbora. Potrebne spremembe more skleniti le deželni zbor.

F. K. v G. Obrtna pravica za gostilno se sme drugemu dati v zakup s privoljenjem obrtne gosposke. Prodajo tobaka pa sme le upravičenec izvrševati.